

OBSAH

Úvod	7
SVĚT	9
1.1 Teorie vzniku světa (Hans-Dieter Mutschler)	11
1. Předmoderní metafyzické koncepce	11
2. Novodobá kosmologie	13
3. Faktické hranice fyzikální kosmologie	15
4. Principiální hranice fyzikální kosmologie	23
1.2 Stvoření světa (filosofické pojetí) (Rainer Koltermann)	33
1. Přírodovědná a filosofická otázka	33
2. Východisko: Proměnlivost světa	34
3. Změna: Indicie nahodilosti	35
4. Kontingentní vyžaduje účinnou příčinu	37
5. První příčinou je absolutní bytí	38
6. Bližší určení absolutního bytí	39
7. Stvoření světa prostřednictvím Boha	42
8. Námitky	44
1.3 Vznik a rozvoj života (Rainer Koltermann)	49
1. Přejít od neživého k živému	49
2. Rozvoj živých organismů	57
1.4 Stvoření prvních živých bytostí a rozmanitost života (Evoluce a stvoření: filosofické pojetí) (Rainer Koltermann)	73
1. Dějinný a moderní diskurs	73
2. Otázka po skutečnosti evoluce	79
3. Otázka po příčinách evoluce	79
4. Otázka po cíli evoluce	87

1.5.a Aspekty biblické teologie stvoření (Erich Zenger)	91
1. Otázka po počátku	91
2. Připomínání dobrého počátku	93
3. Pohled na svět v poetických obrazech	94
4. Představy o prapočátku světa	96
5. Představy antinomického světa	97
6. Obrazy Božího díla stvoření	98
7. Kosmos jako dům (Gn 1,1-2,4a)	99
8. Lidé – Obrazy Boží v domě světa (Gn 1,26-27)	101
9. Završení stvoření	102
10. Tóra jakožto řád stvoření	103
11. Chvála Boha-stvořitele	104
1.5.b Vztah mezi evolucí a stvořením (teologické pojetí) (Rainer Koltermann)	109
1. Biblické výroky	109
2. Výpovědi církevního učení o evoluci a stvoření	113
3. Výroky teologů o vztahu mezi stvořením a evolucí	114
ČLOVĚK	119
2.1 Člověk jakožto produkt evoluce (Rainer Koltermann)	121
1. Dějiny lidského původu	121
2. Zvláštní postavení člověka	127
3. Evoluční modely zrodu lidského ducha	133
2.2 Stvoření člověka (filosofické pojetí)	137
2.2.a Odmítnutí evoluční teorie poznání a evoluční etiky (Harald Schöndorf)	137
1. Evoluce jakožto přírodovědecké řešení filosofických a teologických otázek?	137
2. Evoluční teorie poznání	139
3. Evoluční etika	150

2.2.b Člověk jako osoba a jeho stvoření	161
1. Člověk a jeho vznik ve „statickém“ pojetí světa	161
2. Následky evoluční teorie	164
3. Problematická „přiměřená evoluční teorie“	166
4. Co je třeba vysvětlit?	168
5. K otázce různosti a jednoty ducha a hmoty	169
6. Jak chápat evoluci jakožto vznikání vyššího z nižšího?	175
2. 3. Stvoření člověka	183
2.3.a Stvoření člověka jakožto obrazu božího	183
1. Ke starověchnému pozadí	183
2. Filologické problémy v Genesis 1, 26.27	184
3. Člověk jakožto obraz boží v kontextu kněžského rukopisu	187
4. Význam výroku o člověku jako obrazu božím v jeho hebrejské formulaci	187
5. Změna chápání v souvislosti s přechodem do řeckého kulturního okruhu a prvky z dějin výkladu	188
2.3.b „Všechno je stvořeno skrze Krista a pro něho“ (Ko 1,16) ..	195
1. Kristus – „hlava“ díla stvoření	195
2. Biblické pojetí člověka	197
3. Tvořivý vztah ženy a muže	200
2.4 Obraz člověka v psychologii	205
1. Psychologie jako věda o prožívání a chování	205
2. Obraz člověka v psychologii	206
3. Bilance	220
2.5. Člověk jako svobodná bytost	225
1. Etika a antropologie	225
2. Co je to mravní jednání?	229
3. Mravní norma odpovědnosti	232
4. Štěstí	235
5. Svoboda	238

6. Zvažující rozum a svědomí	239
7. Člověk a osoba	244
2.6.a Lidská vina a hřích	249
1. Rozlišení	250
2. Prvotní svědectví víry	251
3. Hřích jako moc a čin	254
4. Sociální hřích	256
2.6.b Spasení skrze Krista	259
1. Opuštěnost člověka a jeho záchrana	259
2. Pavel: Spasení skrze smrt a zmrtvýchvstání Ježíšovo	261
3. Spasený život ze síly Ducha	264
2.7 Obraz člověka v sociologii	267
1. Sociologie: Jak si lidé představují svůj sociální svět	267
2. Sociologie ve filosofickém kontextu	272
3. Cíl a metoda sociologie	280
4. Instituce	281
5. Socializace a role	288
2.8 Člověk jako zoon politikon	293
A Individualismus	293
1. Pojem	293
2. Oprávněné argumenty individualismu	296
3. Nebezpečí individualismu	297
B Kolektivismus	299
1. Pojem	299
2. Co kolektivismus správně zdůrazňuje	303
3. Kolektivistická kritika individualismu	304
C Kompromisní odpověď	307
1. Z pohledu individualismu	307
2. Z pohledu kolektivismu	309
3. Kompromis mezi oběma argumentacemi	310
4. Zásady pro jednotlivce a politické společenství	312

OBSAH	477
2.9 Člověk jako člen společenství věřících	217
1. Problematický vztah mezi věřícím subjektem a církevním společenstvím víry	317
2. Církev v biblickém pojetí	319
3. Teologický „obraz církve“	321
Bůh	335
3.1 Člověk jako bytost náboženská	337
1. Vztah mezi náboženstvím a filosofií	337
2. Absolutní dobro jako základ našeho souhlasu	338
3. Absolutní dobro jako základ našeho svědomí	345
4. Hodnota člověka a bezpodmínečně hodnotné o sobě	347
5. Prvotní důvěra	349
6. Svoboda a praktická jistota	350
7. Vztah Boha a světa	351
8. Teodicea: Jak věřit v Boha tváří v tvář zlu?	352
3.2 Ateismus – agnosticismus	357
1. Formy nevíry v Boha	358
2. Agnosticismus	361
3. Zdůvodnění a významy ateismu	362
4. Nové agnostické námitky	368
5. Problém teodicee	370
6. Vnitřní možnosti ateismu	372
7. Důsledky ateistického popírání Boha	374
3.3.1 Nekřesťanská světová náboženství	379
3.3.1.a Buddhismus	379
1. Název a původ	379
2. Tři klenoty	380
3. Výchozí bod: „strast“	381
4. Forma existence: samsára	382
5. Příčina strasti	383
6. Nirvána	383

7. Náboženství	385
8. „Bůh“	385
9. Postoj ke světu	386
10. Křesťanské otázky	387
3.3.1.b Bůh v hinduistických tradicích	391
1. Úvod	391
2. Bůh v hinduistické tradici	391
3.3.1.c Bůh v islámu	401
1. Bůh Mekkánců	401
2. Všemocný a milosrdný Bůh	404
3. Důkazy existence boží	406
4. Boží atributy	408
5. 99 „krásných jmen“	409
3.3.1.d Žárlivý Bůh Israele	411
1. Bůh Starého zákona	411
2. Bůh filosofů	413
3. Bůh rabínů	415
4. Bůh kabalistů	420
3.3.2 Křesťanství	427
3.3.2.a Bůh zjevení	427
1. Námitka historického myšlení proti křesťanskému chápání zjevení a Boha.	427
2. Diskuse o některých nedostačujících odpovědích	429
3. Zjevení jako otevření cesty k Bohu v dějinách	433
3.3.2.b Bůh Ježíš Kristus	441
1. Nutnost lidského tázání na Boha a problémy s ním spojené	441
2. Ježíš Kristus jako sebesdělení Boha	447
3. Živoucí Bůh: Nauka o Trojici jako konkrétní monoteismus	450
4. Stvoření a ekonomie spásy	456
Seznam autorů	469